

Arstiõppe uuendamine kujundab homset tervishoidu ja teenib ühiskonna muutunud vajadusi

Ruth Kalda – Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste valdkonna õppeprodekaan

Ühiskonna ja tervishoiu ootused on viimase kümnendi jooksul muutunud kiiremini kui arstiõppe senine programm. Demograafilised muutused, krooniliste haiguste sagedamine, tehnoloogia rolli suurenemine ja inimkesksuse väärtustamine tervishoius on toonud paljudes riikides kaasa vajaduse uuendada arstiõpet nii sisu kui ka õppemethodika tasandil. Ajakirja *Medical Teacher* 2024. aasta juhtkiri „The curriculum: The heart and soul of a medical school“ rõhutab, et õppekava peab kujunema koos ühiskonna vajadustega, et valmistada ette arste kiiresti muutavas tervishoius toimetulemiseks (1).

Tartu Ülikooli arstiõppekava uuendamine on osa samast rahvusvahelisest suunast. See on teadlik valik viia õpe kooskõlla ühiskonna ja tervishoiu tänaste vajadustega ning valmistada ette arste, kes suudavad toimida kiiresti muutuvates tingimustes. Mitmed hiljutised analüüsid ja rahvusvahelised tulevikustsenaariumid, näiteks Trinity College Dublini hiljutine analüüs, toovad esile, et tuleviku arst peab toime tulema nii tehnoloogiliste kui ka sotsiaalsete muutustega (2). Tehisintellekti kasutamine, digitaalsed tööriistad, kliimamuutuste tervise mõjud ja demograafilised nihked eeldavad arstilt süsteemset mõtlemist, kohanemisvõimet ja suutlikkust tegutseda interdistsiplinaarses keskkonnas. Samal ajal rõhutavad uuringud, et tehnoloogia kõrval muutub üha olulisemaks inimkeskne hoiak: empaatia, eetiline otsustusvõime ja patsiendi kui terviku mõistmine (3). Arstiõpe peab toetama kliinilise mõtlemise varasemat kujunemist, pakkuma rohkem ja varasemat praktilist kogemust ning arendama ülekantavaid oskusi, mis on vajalikud igas kliinilises

olukorras: suhtlemine, meeskonnatöö, professionaalsus ja refleksioon. Need ei ole lihtsalt uued nõudmised, vaid osa arsti rolli laienemisest ühiskonnas.

Oluline on ka õppijate muutunud profiil. Rahvusvahelised uuringud ja ka meie enda arstiõpilaste tegevused näitavad, et üha rohkem meditsiinitudengeid soovib panustada lisaks kliinilisele tööle ka teadusesse, tervise poliitikasse või rahvatervisesse. Samal ajal vajavad nad tuge professionaalse identiteedi kujundamisel ja vaimse heaolu hoidmisel. Õppekava peaks toetama õppija arengut terviklikult, aitama kujundada arste, kes on valmis nii residentuuriks, doktorantuuriks kui ka laiemaks rolliks tervishoiusüsteemis.

Arstiõppe uuendamine ei ole seega pelgalt struktuurne muudatus, vaid võimalus kujundada õppimiskultuuri, mis toetab sügavamat mõtlemist, interdistsiplinaarset koostööd ja elukestvat õppimist. Tartu Ülikooli arendustöö näitab, et meil on olemas nii valmisolek kui ka laiem arusaam suunast, kuhu liikuda. Lähiaastad annavad võimaluse kujundada õppekava, mis toetab tulevasi arste maailmas, kus muutused on püsivad ja teadmised arenevad kiiremini kui kunagi varem.

KIRJANDUS

1. Harden RM, Lilley P, Yildiz S. The curriculum: The heart and soul of a medical school. *Medical Teacher* 2024;46:1524–8. <https://doi.org/10.1080/0142159X.2024.2416307>.
2. Giunti G, Glynn R, Hennessy J, Doherty CP. Participatory Design Approach in the Use of Scenario Analysis for Futureproofing Medical Education: Case Study. *J Med Internet Res* 2025, Sep 23;27:e73173. doi: 10.2196/73173. PMID: 40986915; PMCID: PMC12456928.
3. McNulty J, Politis Y. Empathy, emotional intelligence and interprofessional skills in healthcare education. *Journal of Medical Imaging and Radiation Sciences* 2023;54:238–46.

Ruth Kalda